

Regeringen måste agera för Västsaharas frihet

Västsahara är ett land som under 40 år varit ockuperat av Marocko och många skulle på en direkt fråga säga att denna långdragna konflikt är komplicerad. Men för dem som arbetat med frågan i många år ter den sig snarare som ganska enkel.

Enkel därför att idén om varje folk rätt till frihet också gäller de västsaharier som sedan decennier levt förvisade till flyktingläger i grannlandet Algeriet eller på det av Marocko ockuperade Västsahara. FN:s tidigare rättschef Hans Corell slog redan 2002 fast att all utvinning av naturresurser som inte sker i enlighet med folkets vilja måste anses vara olaglig. Trots detta fortsätter Marocko att år efter år utvinna värdefulla naturresurser från det ockuperade Västsahara för egen vinning och utan att tillfråga västsaharierna.

Under årets Almedalsvecka arrangerade Palmecentret tillsammans med Emmaus Stockholm och Afrikagrupperna seminariet ”Naturresursernas förbannelse: Sveriges ansvar i Västsahara”. Flera namnkända svenska företag har idag affärsverksamhet i Västsahara. Våra egna pensionspengar är genom AP-fonderna ägare i oljebolaget Total, som letat olja och gas längst Västsaharas kust. Skulle olja eller gas upptäckas så kan vi räkna med att de återigen kommer att pröva gränserna för vad världssamfundet kan tillåta ett utländskt företag att göra på ockuperad mark. Total tillhör de bolag som ignorerade de tidigare europeiska handelsrestriktionerna under militärdiktaturen i Burma.

Enkel kan också frågan om ett

svenskt erkännande tyckas vara. Såväl Socialdemokraterna som Miljöpartiet har partikongressbeslut på ett erkännande och riksdagen tog under förra mandatperioden beslut om att regeringen bör erkänna staten Västsahara.

Erkännandebeslutet tycks dock dröja och även andra åtgärder, som kunde användas som reaktion på folkrättsbrottet, uteblir. Folkrättsexperten Pål Wrangé har exempelvis förordat att EU inför tydligare sanktioner mot enskilda individer och företag som gynnats av ockupationen. Han föreslår även ett förbud mot att nationella och EU-delegationer besöker ockuperat territorium i syfte att söka investeringsmöjligheter. Det som sätter käppar i hjulet är nämligen, som så ofta, ekonomiska intressen. Flera europeiska länder, investerare och dess företag efterfrågar en billig och stabil tillgång till det västsahariska fisket och fosfatrika jorden.

Det är därför vi måste ställa krav på hållbarhet i alla investeringar, oavsett om det gäller odlingen av maten vi äter eller investeringar våra pensionspengar gör. Här kan en aktiv gräsrotsrörelse visa att ett ockuperat Västsahara inte bara är folkrättsligt ohållbart utan även en dålig affär. För den enkla och raka sanningen är att ett fritt Västsahara är en självklarhet. Vägen dit är varken snarigare eller längre än vad vi gör den till.

JENS ORBACK,
GENERALSEKRETERARE
”OLOF PALME
INTERNATIONELLA CENTER”
BILD: YLVA SÄFVELIN

JENS ORBACK